

ÅTERRAPPORT NÄMNDINITIATIV OM INFÖRANDE AV RUTIN FÖR ATT ERBJUDA KÖNSSTYMPNINGSPASS TILL FAMILJER MED DÖTTRAR I RISKZONEN

Gisela Carstinge (SD) föreslår i ett nämndinitiativ inkommet 2025-03-19 att Region Västmanland tar fram och inför en rutin för att systematiskt erbjuda könsstympningspass till familjer där döttrar bedöms befinna sig i riskzonen, som en del av det förebyggande arbetet mot könsstympning.

Återrapport

De verksamheter inom Region Västmanland som möter könsstympade personer och barn i riskzonen samt deras familjemedlemmar har rutiner för detta.

Ungdomsmottagningen stöttar unga som kommer dit med frågor om sitt kön samt erbjuder SEXIT (SEXual health Identification Tool) systematiskt till alla som besöker dem. Där tas frågor om sexualitet, kontroll och våld upp, så genom det verktyget fångar verksamheten många av dessa frågeställningar. Då könsstympning ofta sker i tidig ålder har de unga som besöker mottagningen redan blivit könsstympade. Ungdomsmottagningen anser sig därför inte vara den bästa instansen för det förebyggande arbetet. De har dock de nationellt framtagna könsstympningspassen på olika språk i väntrummet.

Barnhälsovården arbetar med denna fråga och hade utbildningar kring hedersrelaterat våld på deras årliga utbildningsdagar 2024. I februari 2026 kommer de även ha en separat utbildning gällande könsstympning, där föreläsare bjudits in. Inom barnhälsovården används patientinformationen Intyg könsstympning (40991). De har även en instruktion för de som arbetar inom barnhälsovården, Könsstympning BHV (59482). Utöver detta följer de det som står i Rikshandboken för Barnhälsovård.

Inom mödrahälsovården identifieras kvinnor som varit utsatta för könsstympning. Syftet med det är dels att identifiera de som kan behöva en så kallad öppningsoperation inför förlossningen. Ett annat viktigt syfte är att fråga hur familjen tänker kring könsstympning när det gäller det ofödda barnet och om det finns påtryckningar från andra i familjen eller släkten gällande dessa ingrepp. Här ingår det också att berätta om svensk lagstiftning. Könsstympningspasset har inte använts inom mödrahälsovården, men det kan absolut vara aktuellt även under graviditeten. Detta är ett område som mödrahälsovården återkommande har utbildningsinsatser kring. Det finns även en instruktion i ledningssystemet som tagits fram av Kvinnokliniken, Kvinnlig könsstympning (68090).

Sammanfattningsvis genomför berörda verksamheter systematiskt både generella och riktade aktiviteter för att förebygga könsstympning. Könsstympningspass är

en av flera metoder som används i det förebyggande arbetet, och det vore inte ändamålsenligt att låsa sig till endast en modell för alla situationer.

Förslag till beslut

Nämndinitiativet anses besvarat.